

N:o 175.

Ank. till Riksd. kansli den 24 maj 1907, kl. 1 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckta motioner om upplåtande af jord
å kronans mark för bildande af egna hem.*

(I. A.)

I särskilda, inom Riksdagen väckta, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnade motioner har föreslagits:

af herr *C. von Baumgarten* (motion n:o 5 i Första Kammaren), att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att kungl. domänstyrelsen måtte anmodas att såväl vid inköp af kronojord som ock vid de närvarande arrendekontraktens utlöpande till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till afsöndring af vissa delar af kronoegendomar, lämpliga att försäljas till arbetare, hvilka önskade bilda egna hem;

af herr *C. Sandquist m. fl.* (motion n:o 62 i Andra Kammaren), att Riksdagen behagade i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta utarbета förslag till sådana bestämmelser, som på ett effektivare sätt, än nu vore förhållandet, möjliggöra, att kronodomäner vid deras försäljning måtte utbjudas för bildandet af lämpliga *egna hem*, samt att Kungl. Maj:t snarast möjligt måtte för Riksdagen framlägga ett sådant förslag;

af herr *S. J. Enander m. fl.* (motion n:o 136 i Andra Kammaren), att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t med ledning af vid motionen fogadt förslag vidtaga sådana ändringar i kungl. kungörelsen af den 27 maj 1904 angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker i Västerbottens och Norrbottens län, att de däri föreskrifna villkoren måtte blifva för kronotorparne mera gynnsamma;

af herr *C. A. Lindhagen*, (motion n:o 159 i Andra Kammaren), att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t framställa begäran om upprättande af tidsenliga planer för upplåtelse af kronans domäner till tomtmark eller mindre jordbruk, med det sociala ändamålet till ögonmärke, samt framläggande för Riksdagen i sinom tid af de förslag, hvartill utredningen kunde föranleda; börande i sammanhang härmed frågan om statsinköp af större jordegendomar äfven komma under öfvervägande.

Beträffande de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sina förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Med anledning af de förslag, som sålunda blifvit framställda, får utskottet erinra om hvad statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet till det vid Kungl. Maj:ts proposition, n:o 145, angående förändrade grunder för den af staten utöfvade egnahemslånerörelsen fogade statsrådsprotokoll för den 4 april innevarande år uti förevarande ämne yttrat (sid. 22). Departementschefens anförande är i denna del af följande lydelse:

»Det har vidare ifrågasatts, att åtgärder skulle vidtagas för att kronans domäner samt lämplig mark af kronans skogsegendomar skulle i större utsträckning än nu äger rum upplåtas till egna hem. I anledning häraf må erinras, att genom kungl. brefvet till domänstyrelsen den 25 september 1896 åtgärd vidtagits för en ganska omfattande utstyckning af mindre jordbrukslägenheter från kronans domäner. Jag har också haft min uppmärksamhet fäst vid angelägenheten af att den utväg till bildande af egna hem, som sålunda öppnats, måtte vardas i största möjliga utsträckning anlita. Emellertid har det därvid visat sig, att man stött på hinder, som det icke stått i de förvaltande myndigheternas makt att undanröja. Särskildt har det mött ej så få svårigheter att, då beslut fattats om en fastighets styckning eller om upplåtelse af ett större antal lägenheter från en fastighet, genast erhålla lämpliga spekulanter i tillräckligt antal. En följd häraf har blifvit, antingen att i många fall ett flertal lotter ej kunnat säljas eller att flera lotter inropats af samme person. Det kan emellertid ifrågasättas, om ej härutinnan en förändring till det bättre skulle kunna åstadkommas genom ändrade föreskrifter i ämnet. Det är min afsikt att låta utredning angående dessa förhållanden verkställas inom vederbörande ämbetsverk.

En annan till nämnda mål syftande åtgärd är upplåtelse af odlings-

Bih. till Riksd. Prot. 1907. 4 Saml. 1 Afd. 111 Häft.

lägenheter å kronoparker inom de sex norra länen. Förberedande arbeten i detta syfte pågå inom departementet.»

Då alltså frågan om upplåtande af jord å kronans mark för bildande af egna hem, i hvilken fråga motionärerna föreslå att Riksdagen skulle aflåta skrifvelse till Kungl. Maj:t, är föremål för Kungl. Maj:ts särskilda uppmärksamhet och förslag beträffande densamma sålunda äro att från Kungl. Maj:t emotse, och då det af herr Lindhagen antydda förvärfvandet af större jordegendomar för deras styckande till egna hem bäst torde tillgodoses genom bildandet af en jordförmedlingsfond, därom utskottet afgifver särskildt utlåtande, får utskottet hemställa,

- a) att herr von Baumgartens förenämnda motion icke må af Riksdagen bifallas;
- b) att herr Sandquists m. fl. ofvanberörda motion icke må af Riksdagen bifallas;
- c) att herr Enanders m. fl. omförmälda motion icke må af Riksdagen bifallas; samt
- d) att ej heller herr Lindhagens ifrågavarande motion må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 23 maj 1907.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
